

Motion till riksdagen 2011/12:Sf297

av **Marietta de Pourbaix-Lundin (M)**

Språkkunskaper för att beviljas svenskt medborgarskap

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en ändring i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap så att test av kunskaperna i svenska språket införs som ett kriterium för att beviljas svenskt medborgarskap.

Motivering

På några decennier har Sverige gått från ett etniskt homogent samhälle till att bli ett av Europas mest mångkulturella. Sverige måste ta tillvara den driftkraft och styrka som finns hos människor som söker sig hit. Ingen tjänar på en politik där invandrare ses som offer. De som kommer hit är oftast människor med starka drivkrafter och höga ambitioner. Många av de människor som kommit till Sverige har haft drömmar och ambitioner om ett bättre liv för sig själva och för sina barn. Ofta har de fått sina förhoppningar grusade. Alltför många lyckas inte ta sig in i det svenska samhället och in på den svenska arbetsmarknaden.

Studier visar att det tar lång tid för nyanlända att etablera sig på arbetsmarknaden. Etableringstakten har varit särskilt långsam för nyanlända med flyktningbakgrund. En uppföljning visar att i genomsnitt cirka 10 procent av männen har arbete efter att ha haft uppehållstillstånd i ett år, 30 procent efter tre år och 50 procent efter fem år. För kvinnor är motsvarande siffror 5, 20 respektive 35 procent. Omkring 25 procent har inte fått sitt första arbete efter nio år i Sverige.

En av etableringsbarriärerna är språket. I dagens samhälle är det kunskap och kompetens som är inträdesbiljetten till arbetsmarknaden, och språket är nyckeln. Språket spelar en avgörande roll i människans liv. Språket har betydelse för hur vi människor uppfattar varandra. Genom att lära sig ett nytt

Fel! Okänt namn på

språk skaffar man sig insikter i och förståelse för ett nytt samhälle med ett annat kulturmönster än vad man är uppvuxen med. Vårt samhälle präglas av många olika identiteter och skiftande värderingar där man inte kan säkra sin sammanhållning via en gemensam kultur, varför det är så viktigt med gemensamt språk. Att flyktingar eller invandrare inte lär sig svenska tillräckligt bra är ett allvarligt samhällsproblem och inte endast en skol- eller utbildningsfråga. Det handlar även om delaktighet i samhället, hur man kan påverka sina egna livsförhållanden, hur man kommunicerar med t.ex. dagis, skola och äldreomsorg och hur man gör sin röst hörd i en politisk församling. Att inte förstå språket utgör ett hinder mot medverkan i ett lands demokratiska utveckling.

Bristande språkkunskaper är ett bekymmer i invandrarfamiljer. Barnen lär sig snabbt svenska på dagis och i skolan medan föräldrarna fortsätter att tala sitt hemlands språk. Barnen blir "svenska" med svenska värderingar och kunskaper om det svenska samhällets normer och kultur. Föräldrarna tittar på tv från hemlandet, läser tidningar från hemlandet, umgås med landsmän och lever kvar i hemlandets kultur och normsystem. Det svenska samhället torde i åtskilliga fall visa upp en helt skild bild för flertalet ungdomar jämfört med den bild som deras föräldrar har. Riskerna är stora att det blir spänningar, problem och bristande förståelse mellan barn, ungdomar och föräldrar när normsystem kolliderar. Därför måste föräldrarnas information gå i takt med barnens.

Nyckeln till framgång i det nya landet är språket. Syftet med undervisningen svenska för invandrare (sfi) måste följaktligen vara att en individ skall få möjlighet att skaffa sig så goda kunskaper i svenska att hon eller han kan fungera både i samhället och på arbetsmarknaden. Ett annat syfte skulle kunna vara att möjliggöra ett svenskt medborgarskap. Vore det så att det bl.a. krävdes grundläggande kunskaper i svenska språket för att kunna erhålla svenskt medborgarskap skulle säkert fler mer aktivt delta i sfi-undervisningen. Flyktningmottagandet och sfi-undervisningen behöver reformeras, dels för att korta vägen till egen försörjning, dels för att överföra grundläggande värderingar till de människor som kommer till vårt land.

Vi välkomnar regeringens reformförslag om att nyanlända invandrare måste ställa upp på en s.k. individuell etableringsplan för att få ersättning. Utredningen "Egenansvar – med professionellt stöd", som ligger till grund för reformen, betonar det ökade behovet av samhällsinformation till nyanlända flyktingar. I planen ingår, förutom svenskundervisning, även samhällsorientering och coachning. Det är rimligt att kräva av den som flyttar till ett land att han eller hon sätter sig in i hur det nya hemlandet fungerar och vilka värderingar som präglar det. Alla människor som bor och verkar i Sverige måste vara medvetna om demokratins betydelse, jämställdheten och respekten för alla människors lika värde samt ungdomars frihet att välja sina livsvägar.

Vår skyldighet att förse personer med relevanta språkkunskaper måste fullföljas. Vi har ett ansvar att ställa krav på personer att lära sig svenska. Mot bakgrund av det framlagda förslaget anser jag att ett minimikrav för svenskt medborgarskap bör vara kunskaper i svenska språket. Lagreglering av detta bör införas, liksom en reglering av på vilket sätt sådana kunskaper skall do-

Fel! Okänt namn på

kumenteras. En sådan reglering bör givetvis medge sådana undantag som är föranledda av den sökandes ålder eller andra särskilda omständigheter som gör det orimligt att hävda kunskapskravet fullt ut.

Ett sådant krav för medborgarskap skall inte betraktas som ett hinder utan snarare som ett gemensamt ansvar för samhället och den enskilde. Genom kravet ökar de enskilda individernas möjligheter på arbetsmarknaden, i samhället och i livet i det nya hemlandet. För personer med utländsk bakgrund vet vi att arbete är en viktig faktor för att bryta utanförskapet. Arbetet ökar möjligheterna att på ett naturligt sätt komma in i det svenska samhället. Arbete är grunden för människors makt över sina egna liv och samtidigt en förutsättning för Sveriges välstånd. Genom att ställa krav på kunskaper i svenska ökar möjligheterna för dessa personer att fungera i samhället, att komma in på arbetsmarknaden och därmed bidra till den svenska välfärden.

Medborgarskap är inte en fråga om pappersexercis. Det är en reell markering av en djupare relation till Sverige. Då är naturligtvis förmågan att tala och förstå det svenska språket en viktig del av den nya medborgarens förutsättningar för att verkligen känna och ge uttryck för denna djupare relation.

I många EU-länder, t.ex. Danmark, Finland, Tyskland, Nederländerna, Spanien och Portugal, finns, förutom en hel del andra krav, även krav på att förstå och göra sig förstådd på respektive lands språk för att erhålla medborgarskap. Andra länder som också har olika former av språktest som villkor för medborgarskap är Bosnien och Hercegovina, Estland, Kroatien, Schweiz, Tjeckien, Turkiet, Ungern, Ukraina, Australien och Kanada.

Att inte ställa krav på kunskaper i svenska för svenskt medborgarskap är att inte bry sig. Det är att göra invandrare och flyktingar en stor björntjänst.

Stockholm den 29 september 2011

Marietta de Pourbaix-Lundin (M)